

Nr 144

Av herr **Gustavsson** i Alvesta m. fl., *angående utformningen av en allmän hälsokontroll.*

(Lika lydande med motion nr 102 i Första kammaren)

Förslag om genomförande av allmän hälsokontroll har under senare år vid åtskilliga tillfällen väckts. I vår höga standard bör en alla omfattande kontinuerlig kontroll av hälsan ingå. Strävandena till tidigt uppdagande och tidig diagnostik är burna av både humanitära och ekonomiska motiv. Den humanitära aspekten — att rädda liv och hälsa — måste givetvis sättas främst, men i stort sett råder samstämmighet med de ekonomiska motiven. Tidigt insatt vård och behandling blir både billigare och effektivare än sent insatt.

De förhärjande sjukdomar som tidigare varit av stor omfattning, såsom tbc, har kunnat trängas tillbaka tack vare såväl medicinska framsteg som en allmän förbättring av kost- och hygienförhållanden. Därvid har den allmänna skärmbildsundersökningen spelat en stor roll. Tbc-fall har kunnat spåras på ett tidigt stadium och har därför kommit under behandling i tid. De framgångar som nåtts manar till utvidgning av hälsokontrollen.

Medan man i stort sett kommit till rätta med förut förhärjande folksjukdomar, har andra, främst s. k. kultursjukdomar, ökat, t. ex. cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar. Ökningen av de sistnämnda sjukdomarna talar för att man borde satsa på ett tidigt uppdagande även av andra sjukdomar än dem man tidigare inriktat sig på.

Kontrollen av den kroppsliga hälsan är relativt väl utbyggd beträffande vissa yngre åldersgrupper genom barnavården, skolhälsovården, samt beträffande den manliga ungdomen genom hälsokontroll i samband med värnplikstjänstgöringen. Brister finns dock även i hälsokontrollen av dessa grupper, främst vad avser barn i åldrarna mellan barnavårdsstadiet och skolans början. Detta har påtalats från vårt håll i motioner till 1965 års riksdag. Därefter har en sakkunnig erhållit i uppdrag att göra en förberedande undersökning beträffande en allmän hälsokontroll av småbarn i syfte att på den vägen spåra upp eventuella handikapp.

Någon allmän hela folket omfattande hälsokontroll är inte beslutad eller förberedd. I Värmlands län har emellertid en försöksverksamhet med allmän hälsokontroll företagits. Undersökningarna avslutades i juni 1965. Förseningar har gjort att materialet inte har kunnat bearbetas så att slut-

satser har kunnat dragas beträffande hälsundersökningar av denna typ. Bearbetningar av materialet samt vissa efterundersökningar pågår. Det är angeläget att slutbearbetningen av materialet sker skyndsamt så att resultatet kan publiceras och ställningstaganden göras för vidare hälsokontrollverksamhet. Medicinalstyrelsen framhåller att ytterligare försöksverksamhet bör äga rum. Försöksverksamheten bör emellertid ske i så snabb takt att det mycket snart kan komma till stånd en allmän hälsokontroll.

Den försöksverksamhet med allmän hälsokontroll, som företagits i Värmlands län, har omfattat en primärundersökning med upptagning av kort hälsodeklaration, mätning av längd och vikt, blodtrycksmätning, uppsamling av urinprov och blodprov för analys samt skärmbildsundersökning. De nämnda undersökningarna torde bära ingå i en kommande allmän hälsokontroll.

Vid en allmän hälsokontroll bör tillfället tillvaratagas att utföra blodgruppsbestämning. Varje individ bör ha kännedom om vilken blodgrupp vederbörande tillhör. För att snabb blodtransfusion skall kunna ges vid olyckor kan kännedomen om blodgrupp vara av stor betydelse. Kostnaderna för blodgruppsbestämningen torde kunna nedbringas om den gjordes i samband med den allmänna hälsokontrollen.

En ny form av försöksverksamhet bör dessutom inledas för att effektivare uppspåra de ovan nämnda ökande sjukdomarna. För uppspårandet av dessa bör man genomföra en s. k. riktad hälsokontroll. En koncentration till vissa grupper, vissa åldrar o. s. v. är då nödvändig. Man bör då rikta in sig på hjärt- och kärlsjukdomar samt cancersjukdomar. Den planerade undersökningen för upptäckande av förstadium till eller tidigt stadium av livmoderhalscancer bör samordnas med den ovan föreslagna riktade hälsokontrollen.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t

1. uttala sig för att bearbetningen av erfarenheterna från försöksverksamheten med allmän hälsokontroll i Värmland göres så snabbt att en hela folket omfattande hälsokontroll kan påbörjas snarast,

2. uttala att blodgruppsundersökning bör ske av samtliga medborgare, lämpligen i samband med en allmän hälsokontroll, samt

3. anhålla om skyndsamt utredning och förslag om genomförande av försöksverksamhet med riktad hälsokontroll med speciell inriktning på hjärt- och kärlsjukdomar samt cancersjukdomar.

Stockholm den 20 januari 1966

Rune Gustavsson

i Alvesta

Einar Larsson

i Borrby

David Gomér